

साईनाथ एत तारक झालें । उपासनी संतास ॥ ३ ॥ ध्रु० ॥
 साईनाथगुरु सार्धकृता दे । हरे राम मंत्रास ॥ ४ ॥ ध्रु० ॥
 साईलीला तखंड वाणिती । करुन सदा सायास ॥ ५ ॥ ध्रु० ॥
 मुकुंदात्मज वैभद त्यागुनी । धरी साईगुरु सहनास ॥ ६ ॥ ध्रु० ॥
 साई गजानन निळकंठाच्या । पावतील नवसास ॥ ७ ॥ ध्रु० ॥

पद.

वरील चालीचें (दिवस दुसरा)

गुरुचरणापृतपान । सदोदित ॥
 पाप तापा शमावि निशिदिनि । स्वर्ग-पथ-सोपान ॥ १ ॥
 भव रोगांतक महा औषधा । मुख्य हेंच अनुपान ॥ २ ॥
 अघतम समूळ नाश कराया । अचूक शरसंधान ॥ ३ ॥
 रामकृष्णादिक अवतारा । होतें गुरुपद ध्यान ॥ ४ ॥
 निळकंठाचे भाळीं लिहिलें । साई गजानन गान ॥ ५ ॥

पद.

(पुण्यतिथिचे वेळचे)

पुण्यतिथी दिवस आज । उदया पावला ॥
 म्हणुन चित्ति ध्याईयलें । साई पावला ॥
 ज्ञानिनिची दशासि सुद्ध । वार मंगळ
 साई गुरुपदांकीता । नित्य मंगळ ॥
 देह ठेवि साईनाथ । तिर्थासिंज्जी ॥
 भक्तसंघ प्रेमभरें । चरण पूजिती ॥
 अकिंहीन नीळकंठ । हादिला पदी ॥
 भक्तोप शक्तिवाणि । नाथ न मावला ॥ पुण्यदिनी ॥

29-1-12

I got up very early in the morning, prayed and found that I was a bit too early but I kept on and attended the Kakad Arti. On my return I began the routine of the day. About 9 a. m. I went to Bapusaheb and with him and Upasani, began the Paramamrit, but most unaccountably I felt so sleepy that I could make no progress. At last I returned to my lodgings and lay down and fell asleep so long that I did not get up till 12-30 or 1 p. m. Madhaorao Deshpande and others tried to awaken me for the Arti and called me aloud but I did not respond. At last they went to the Arti and somehow the matter reached the ears of Sayin Saheb and he said that he would awaken me. Somehow I got up as the Arti was being finished and attended the closing portion of it. I felt ashamed of having slept so long. I felt drowsy during the rest of the day. Narayanrao Bamangaonkar came today from Sholapur. He is a nice young man and I sat talking with him. Then in the afternoon I attended the Purana of Dixit and saw Sayin Saheb at his evening stroll. I had seen him when he went out between 9 and 10 a. m. In the evening there was the Bhajan of Bhishma and afterwards the Puran of Dixit. He read Ramyan as usual.

30-1-12.

I got up early but did not like to leave bed and begin work for fear of becoming again overcome by sleep as I was yesterday. I left bed before daybreak, finished my prayers and went to Bapusaheb Jog for our Paramamrit class. Upasani Shastri, Mrs. Kawjalgi, and Bapusaheb were there and we made very good progress. We saw Sayin Baba go out and saw him again after he returned to the masjid. He asked me

now I spent the morning and I gave him an account of what we did. After the midday Arti I returned and we had our meal. Later on Mr. Dixit read Ramayana. Bhisma and Madhvarao Deshpande attended the reading. Some two men of this village and the younger brother of Sitaram Denge also came and sat talking after the reading was finished. One of them recited the Chhanda on Ramayan. Then I went to see Sayin Baba at the masjid and he again asked how I spent the afternoon. When I mentioned my writing letters, he smiled and said, "It is better moving your hands than sitting idle." We saw him have his evening stroll and at night attended the Shej Arti. There was no Bhajan to-night, but reading of Bbagavata took up all its time and Dixit read Ramayan at night.

31-1-12.

I got up in time for Kakad Arti and went to it with Narayan Rao Bamangaonkar. Sayin Maharaj exhibited slightly angry feelings as we returned. We held our Paramrit class with Bapusaheb Jog, Upasani Shastri and Mrs. Kawjalgi and finished a good deal. I returned to my lodging about 11 a.m. and tried to write a few letters but most unaccountably fell asleep in the act of writing. Bhao son of Dada Kelkar woke me up and I went to the masjid for midday Arti. I had previously seen Sayin Maharaj go out as usual. The midday Arti passed off as usual. All the inmates of the two Wadas together with a few others were invited to the afternoon meal by Dada Kelkar in memory of the 13th day of Megha's death. The meal was naturally very late and I lay down and slept sound till I was called to it. It was finished about 6 p.m. and then I went to the masjid and sat near Sayin Saheb. He was in a very pleased mood, talked

strongly of what Lord Krishna did in Gokul. We saw him at his evening stroll. After the Wada Arti, Bhishma did a little Bhajan and Kaka Dixit read Ramayan. He finished Sundar Kand of it tonight.

1-2-12.

I was somewhat late in getting up but was able to finish my prayers and in time to attend Parmamrit class. The book was finished to-day and we shall begin to revise it tomorrow. I then went to the Musjid sat with Sayin Maharaj and accompanied him out up to Sathe's Wada. People assembled there as usual to salute him. I joined their group and saluted him and returning to Bapusaheb Jog's quarters commenced Panchadashi and explained the first ten verses which really contain the whole work in germinal form. Then I returned to my quarters, wrote a few letters and had them sent off, went to the Musjid to attend the midday Arti. It passed off alright. Mr. Manikchand of Ahmadnagar who has this year taken the degree of LL. B. came there and stayed here the whole day. We had our meals after we returned from Arti and I sat reading Jnaneswari edited by Sakhrebo. Unfortunately like the other editions it does not solve all my difficulties. Later on Mr. Dixit read Ramayan. Mr. Sane, Mamletdar of Shirdi, and Mr. Sathe, Dy. Collector and Sub-divisional officer came and sat talking for some time, We resumed our Ramayan after they went and in the evening went to the Musjid to meet Sayin Baba at his evening stroll. After the Wada Arti we attended the Shej Arti. Bhishma did not have his Bhajan but read Sakharam's Prakrit Bhagwat and at night Mr. Dixit read Ramayan.

Today evening when we assembled at the musjid before Sayin Baba started on his stroll, Sayin Sahab told Mr. Dixit

to give two hundred rupees to my wife who was then championing the legs of Sayin Saheb. This order was unaccountable. Has it come to this that I have to be maintained by charity !!! I prefer death to this. Sayin Saheb I think wished to curb and finally destroy my pride, so he is getting me used to poverty and the charity of others. *

2-2-12.

I got up for the Kakad Arti and after it we held our Panchadashi class but somehow felt to speak of Panchadashi and commenced to read it. It is about the best work on the subject and none can take precedence of it. I went to see Sayin maharaj before he went out and accompanied him up to Sathes wada and afterwards attended the midday Arti. Today I got a letter from Amraoti asking me to return to practice. I told Madhaorao Deshpande to ask Sayin Maharaj and he promised to do so.

3-2-12

I was late in getting up and it appeared that there was a wave of laziness. Bapsaheb Jog was late, so was Mr. Dixit and nearly everybody else. After finishing my prayers I went to the Masjid but Sayin Baba told me to take Udi without entering it. I did so, and proceeding to the quarter's of Bapsaheb Jog sat reading Panchadashi with him, Upasani.

* I turned up the diary for 1st February 1912 and read the passage indicated by you. It correctly represents my feelings. Our Sadguru, Saij Maharaj gave the order. Being unable to know everything in advance and my intention regarding the matter being to do as he ordered, I carried out. Now that my intention has been known, I am sorry to appear to me that my behaviour was not in the line of the order. I am sorry to hear that you are not well. I hope you will get well soon.

and Mrs. Rawjagi. We went on reading all midday and then went to Sayin Baba's shop. After it we had our daily meal. I had a little rest and then sat reading Dasabodhi. Mr. Dixit read Ramayan in the afternoon. Ganoba Aho a local Jarotee of Sayin Baba came to hear it. He knows a large number of verses and has many byheart. He went and saw Sayin Baba at his stroll. Madhacrao Deshpande told me that he asked Sayin Baba about my returning to Amraoti and the latter declined the necessary permission saying he was an old man and did not like to lose his "Abru." He said that some two hundred men went to a neighbouring town and were taken as rioters; that Madhacrao's name was introduced into the list of rioters for nothing, and that there was trouble about it. At night there was the Wada Arti and the Shej Arti and I attended both. Bhishma had no Bhajan but read Bhagvat instead and then there was Ramayan of Dixit.

4-2-12

In the morning I got up early, attended the Kakad Arti, and then finished my prayer. As I was bathing two gentlemen came enquiring about Narayanrao Bamangaonkar. They were Lingayat Shastris. The eldest being known as Shivanand Shastri. There are two ladies with them. These ladies are Brahmins. The eldest of them is called Brahmanand Bai. Some three years ago she met a Lingayat lady by name Niyand Bai at nasik. She was an advanced Yogini and instructed Brahmanand Bai. We all saw Sayin Maharao go out and again after he returned to the Musjid. Brahmanand Bai worshipped him and sang two Arties very exquisitely. After the midday Arti I had my meal and lay down for a while. Then there was the Puran of Dixit and then we went to see Sayin Baba at his evening stroll. After the Wada Arti at night Mr. Dixit had his Puran and then Bhishma had

nis Bhajan. The ladies Brahmanand Bai and her Companion sang very beautifully and we all enjoyed the Bhajan very much. Shivanand Shastri also sang. The Shastris and the ladies came from nasik. They are permanent inhabitants of the place.

5-2-12

In the morning just as I finished my prayer, Raja, ~~tempor.~~ Dixit came from Nagpur. He is the elder brother of Kakasaheb Dixit. He went to see Sayin Saheb. I attended our class where we read Panchadashi and a verse of Amritanubhav with Bapusaheb Jog, Upasani Shastri, Shivanand Shastri, Brahmanand Bai and others. We saw Sayin Saheb go out and went to the Musjid after he returned. He was very kind to me, said a few words, and in dismissing the company after Arti, called me by name, told me to shake off my sloth, and look after all the ladies and children. Mrs. Laxmibai Kawjalgi was given to-day a piece of bread and told to go and eat with Radhakrishnabai. This is a great good fortune. She will be happy hereafter. I invited Shivanand Shastri, Brahmanand Bai and all with them to have their midday meal with us. After it I lay down for a few minutes. Then Dixit read Ramayan, and later we went to see Sayin Baba at nis stroll. After the Wada Arti, there was the Shej Arti and at night Brahmanand Bai did the Bhajan very excellently. It was continued till after mid-night. The subject of my going is broached to-day. It may be decided tomorrow.

Letter dated 24th August 1925 from Mr. N. R. Sahasrabudhe of Shanwar Peth, Poona.

"With regard to my attempt at understanding *Gita* properly sound new ideas are occurring to me. Now I can only say that I am realising गुणोक्ति मूल व्याख्यान कि अस्तित्वमयः x x x I am sending Rs. 5 to be laid at Shri's feet with my निवेदन प्रणिपात "

His card dated 25th September 1924.

"I am at a loss to say in how many ways and matters I feel Shri's hand protecting me and pushing me onwards, though in His own mysterious manner; and that I feel that but for my own shortcomings, Shri would have made me a जीवन्मुक्त even in this life. The स्वामी advised to me was on account of my own failings, due to प्रसव्य and I feel, I shall have a far higher life in my next birth. It is a pity that I cannot do my duty to Shri just as I wish.

His letter from Akalkot dated 2nd January 1922 to me :-

"In view of परित्राणाय साधूनां &c Baba himself had given up solitude and I believe He is pushing me upwards in His own peculiar way. I feel He is helping me onwards every moment and I am happy which you will be glad to learn."

His double card from 290 Shanwar Peth Poona City dated 27th September 1924.

“ देहधर्म प्राण धर्म । मनोधर्म, इंद्रिय धर्म ॥
याहनि आत्मा निर्धर्म । वेगळा आहे ॥”

and the main work of a सद्गुरु concerns आत्मा alone. Every-thing else is trash, as indicated by “ जगन्मिथ्या ” “ जीवो ब्रह्मव ना परः ” is alone to be realised, and this realisation can be had only through the favour of a सद्गुरु as stated in “ जगतीं योरला देव नो चोरिलसे ॥ गुह्यदीप लो रुवया होन दिसे ”

I fully believe in "तुका म्हणे भोग सरे ॥ गुणा येतील संगारे ॥" as also in "अन्न आच्छादन ॥ हेंतों प्रारब्धा आर्वात ॥"; and consequently I am not, in the least, inclined to ascribe the effects of प्रारब्ध to Shri. My troubles, however great they may be, cannot, therefore possibly, affect my faith in Shri. "गुरोस्तु मोर्ने ब्याख्यानं, शिष्यस्तुछिन्न संशयः is alone true, at least in my case.

ब्रह्मस्वरूपाचे वर्णन करून श्री मुकुंदराज लिहितात:—

याची परी (भासला) पाहता ॥ जीव अविद्या विरहिता ॥
काम्यकर्मातीता ॥ जाणिजे ऐसा ॥"

According to this, I could find living परब्रह्म in Shri— This made me actually realise what I had read in books. It is very difficult to see if one is a ज्ञानी; but it is also unsafe to accept one as a सद्गुरु whose वैराग्य is not perfect—I have often seen the families of several gentlemen of great faith, ruined by the secret greed of their Gurus of vast followings of well educated men. I had been trying to find a सद्गुरु until I was over 50 years of age; and at last my Guru Himself drew me towards him, with an amount of moral force, when I was not in a hurry to go to him."

Letter dated 6th September 1916 from Hari Vithal Tendulkar of Mokhada, District Thana.

"मी शिडीहून आल्यापासून स्वस्यचित्त अन्तु मला कोणतेही प्रकारची दिखणी वाटत नाही. परंतु या पूर्वी मी फारच वितातुर असले. पण आतां मात्र आज्ञाविधाय मला चैत पडत नाही. आपले पायाशीं ते मला कधीं आणलील याची मी वाट पहात आहे. मला शिडी येथें जाणें आहे. मला पुढील संशय नसतो. त्याचें ज्ञान नवीस येईल ते जाणें आहे."

Letter dated 6th August 1915 from Mr. L. G. Manojani

२४०

श्रीसारं टीका ॥

I fully believe in "तुका म्हणे भोग सरे ॥ गुणा येतील संगारे ॥" as also in "अत्र आच्छादन ॥ हेतो प्रारब्धा आधीन ॥"; and consequently I am not, in the least, inclined to ascribe the effects of प्रारब्ध to Shri. My troubles, however great they may be, cannot, therefore possibly, affect my faith in Shri. "गुरोस्तु मानं व्याख्यानं, शिष्यस्तु छिन्न संशयः is alone true, at least in my case.

ब्रह्मस्वरूपाचें वर्णन करून श्री मुकुंदराज लिहितातः—

याची परी (भासळ) पाहतां ॥ जीव अविद्या विरहिता ॥
काम्यकर्मातीता ॥ जाणजे ऐसा ॥”

According to this, I could find living परब्रह्म in Shri— This made me actually realise what I had read in books. It is very difficult to see if one is a ज्ञानी; but it is also unsafe to accept one as a सद्गुरु whose वैराग्य is not perfect —I have often seen the families of several gentlemen of great faith, ruined by the secret greed of their Gurus of vast followings of well educated men. I had been trying to find a सद्गुरु until I was over 50 years of age; and at last my Guru Himself drew me towards him, with an amount of moral force, when I was not in a hurry to go to him.”

Letter dated 6th September 1916 from Hari Vithal Tendulkar of Mokhada, District Thana.

“मी शिडीहून आल्यापासून स्वस्थचित्त असून मला कोणतेही प्रकारची शिळगीरी बसत नाही. परंतु त्या पूर्वी मी फारच चिंतातुर असून, पण आतां मात्र आचारविनायक मजकूर पडत नाही. आपले पावशी ते नव्वे कधी भागतील याची मी बात पाहत आहे. मला शिडी येथे जाणे आहे असे सुसंताने म्हणून उपदेश आहे. मला मज्जीस येईल तेव्हा ह्या”

Letter dated 12th August 1915 from Mr. L. G. Mahajan.

His health and his office was badly needed. One of my

... turned me out on Sunday though I really wanted to stay longer."

Letter dated 6th September 1915 from Chintan Parsharam Bhide of Mhow.

"श्री बाबांची नजरमेट झार्यापानून मनाला कोणचाही गोष्टीची वाटळी वाटत नाही व नेहमी समाधान वृत्ति असते.

Letter without date from Deo Harshet Kalan.

"श्री साईबाबा यांची परवानगी घेऊन ता. २२-३-१५ रोजी अलिबाग येथे आलों तों श्री समर्थ कृपेने मला लॉटरीत दारूचे दुकान मेळाले. श्री साईबाबा समर्थांची जीला अगाध आहे. त्यांचे वर्णन करण्यास मी याकिंचित पामर असमर्थ आहे."

His further letter dated 24th May 1920.

"माझ्यावर अबकारी घंघासंबंधी १९१८ ते १९२१ पर्यंत सरकारची वाकी ५१८८ रुपये थकली असल्या बद्दलची हकीमत पूर्वीच सादर केली आहे. सदर वाकीपैकी श्री समर्थ कृपेने ता. १ मे १९२० रोजी ४१८८ रु. मजला सरकारने सूट दिली. कृपेचा महिमा झाला तो कळविण्यास फार आनंद वाटतो. मी अज्ञान आहे. वर्णन करण्यास मी असमर्थ आहे.

Letter dated 29th June 1916 from Ramchandra Atmaram Mujumdar of Rawat.

"मजकडून प्रमाद घडला तो असा की रोज आपले पत्राची वाट पाहून टपाल गेले की निराशा व्हावी, शेवटी काय रोजी टपाल गेल्यावर म्हणालों की उद्दईक भाज तो. यांचे पत्र न आल्यास मी साईबाबा वर समजणार नाही. असे निरखून म्हणालों त्या प्रमाणे खरेच आपले पत्र व उघडी आली. पत्र आल्यानरोबर वरील प्रमादाबद्दल फार वाईट वाटले. तरी कृपा करून वरील अपराधाबद्दल श्रीगुरु साईमहाराज यांचेपाशी मजबद्दल क्षमा मागून घ्यावी."

२४२

श्रीसाई लीला.

Letter from Dr. V. G. Hate dated X'mus 1916.

"Though I am miles away, the favour that Sai Baba Sadguru shows on me is marvellous.

* * * * *

I have sent a M. O. of R. 12/- only. Please give Rs. 10/- as Dakshana and Rs. 2 should be spent in buying ghee, wheat flour, Dal &c. as sheedha. Please do keep on it vegetable of बालपाईच्या शेण. All this sheedha has a special meaning."

Letter from Bapuji Gulwe of Amraoti dated 4th September 1917.

"श्री समर्थाचे आज्ञेप्रमाणे इकडील सर्व मंडळी खुशाल असून साई बाबांचे उदीने मावशी बाईंचे मुलीचा विषमज्वर कमी होऊन बेशुद्ध होती ती सावध होऊन सांप्रत हिंडूही लागली व तिचे वडिलाचीही प्रकृति उदीने अगदी बरी झाली."

Letter from Mr. Venkatrao Maolky, S. Canara dated 16th September 1917.

"To my surprise, from the very moment I applied the Oody to the affected part and a little in my mouth, I am quite free from the complaint which I thought would end my life in a short time. I am overjoyed with the blessings and the Prasadum.

Letter from Purashottam Dandekar Morai dated 6th January 1917 to Chinchankar.

"श्रीच्या प्रसादाने येथे आल्याबरोबर एक महिन्यानंतर खंडा रतोग मिळाला. तसथीस नवे विदित आहेच. तसथीच्या रूपाने येथे रु. १० हजार याचे वान मिळाले आहे.

Letter from Aba Datto Khatale of Satara dated 15th March 1915 to Shri.

"आपले मजकूर दिसून आल्यापासून साजे मजकूर व धराने साजेसाय मजकूर घाटन आहे व श्रीसाई प्रसादाने मजकूर घाटन आहे व श्रीसाई प्रसादाने मजकूर घाटन आहे."

Post card from Montabai of Twerna post Belapur Thane
leaving post mark 1st Sept. 1918.

“महाराष्ट्राच्या हाताच्या आंगठ्यात त्तत वर्जाचा वाडकरण होला.
तो तुम्ही सज्जामय्ये येज्ज हाताज्ज जिजेमाळी लाव म्हणून सांगितली व
सो जागी हाके तो आनंद माझ्या पोटांत मावेनासा! झाला व जिजेमाळी
लावली व हात चांगला झाला. मी बरे वाईट कोणास सांगणार म्हणून
तुम्हासच सांगतं.”

Letter from Rambhan Gokhale singer Poona dated 3rd
July 1918 to me.

“समर्थानी सांगितल्या प्रमाणें फिर्याद न करितां आमचे बंधूबंधू-
मधील वादाची तडजोड न्हावी या हेतूने उद्योगास लागलो. त्याप्रमाणें आमचे
तिघाही बंधूच्या आपसांत तडजोडी झाल्या. फिर्यादीचे कारण पडले नाही.

* * * *

हे सर्व सुयंत्रित होण्यास श्रीसमर्थ साईबाबा यांची कृपा होय नाही
तर आज सुमारे १८९२ पासून आज पावेतो सर्व त्यांचे ताब्यांत होतें व
फिर्याद करूनही मिळण्याचे फार प्रयत्नाचे. तथांत आपल्याजवळ पैशाचे
बळ नाही व मनुष्यबळही नाही.

Letter from Rao Bahadur R. N. Mudholkar Amraoti
dated 12th April 1915 to me.

“Many thanks for your kind letter and for the Oodi of
Shri Sai Baba which you sent with it. Only two days pre-
vious to its receipt Mrs. Mudholkar felt a desire for having it
and as I was not here waiting for my return to ask you for
its being sent. It was therefore received with great pleasure
and thankfulness and taken with devotion. She wishes for
a sufficient quantity being sent to her from time to time
so that she might have some प्रसाद every day.

Letter of Dr. C. Pillay dated Nagpur 15th September
1913 to me.

२६४

श्रीसाईं छीला. 15

" I know I was keeping well in the company of His Holiness Sai Baba..... While there, our nerves were daily being strengthened and stimulated; our lives were very energetic indeed.

We were very glad to read in previous letters that San Bahina Bai is rapidly improving in health and takes her regular nourishing diet. While here she could not even digest a few spoons of milk.

Letter of G. G. Narke from Shirdi dated 30th April 1917 to me at Bombay.

" श्री बालकरामजीची प्रकृति बरी आहे. त्यांनी उडी टाकली त्याच दिवशी वामनरावचे वडिलांस दृष्टांत झाल्य की, कोणी रोगामुळे जीवितास कंटाळून कठडयावरून उडी टाकिली व श्री बाबांनी प्रगट होऊन त्यांना वरचेवर आपल्या कफनीत झेलून घेतले, वगैरे; त्यासंबंधी श्रीसमर्थानी 'आतां विहिर भरेल' असे उद्गार काढले होते. "

Letter of Mr. G. R. Dabholkar dated 16th March 1922 to me.

A Christian girl happening to find Shri's small photo somewhere passed it on to Miss Govindrao Wagle last year and in consequence of some experience that the lady had had since she was determined or vowed to send a Rupee to us for a garland for Shri and Pedhas, as the Shri's Photo that the lady had in her possession was extremely small.

Letter from Dr. C. Pillay dated Shirdi 9th May 1919

श्रीसाईंजीच्या लडक्या वसंतका देवात सांगल्या सारक्या... उडकेक... अन्तःकर्त... शिरी... साईं...

मोटा बतला होगा. पंचम हफ्ते दिने, एकदा अडीच वी चरता
 मोगा ठेवा दिजे, तेक दिजे, ताक दिजे, मोगावाची कनितीत ठेवता.
 पुढेक पावत तीन दिवस पडला. काढून जेवण पाहिला ती चांगला राहिला.
 पुढे पावन खुन लागला. जोडा लडला. वरचा वर राहिला व खाऊन खाऊन
 मोगा. आपल्याच जोड्याची संकन नाही. मोगावाचोचर जात होतो. मोगा
 मोड्यावर होते. नी अनवाणी धांवत होतो. पाय पोळ्ळे. मग मी बरी गेली.
 पावला फोले धाळे. मी वापास सांगितलें कातडे (मास) काढून टाका.
 त्याची हिमत क्षाळी नाही. मग एक पाय आईने धरिला व एक बहिणीने
 व कातडी काढून टाकिली. पुढे त्याला लोणी लाविलें व केंळीचें पान बांधलें.
 मग पाय बरे झाले.

(३)

मागितलें पाहिजे. फिरल्यावांचून चरतां कसे येईल ?

(४)

संसार कोणाला चुकत नाही. मग तुम्ही कष्टी होऊन भोगा की
 भानंदी होऊन भोगा.

एके रात्री चावडीत माझा प्राण गेला. होता पण तो रोहिल्याच्या
 ओरडण्याने परत आला.

— जेना एक रात्र येऊन माझ्याशी बोलून गेला म्हणजे माझ्या जिवाला
 बरे वाटेल.

(५)

मी लहान होतो. या मकानांतच होतो. माझे सरकार वेथेंच होते.
 त्यांनी वायकोला भाकर करावयास सांगितली. मला पाणी ठेवायास सांगितें,
 भाकर आणावयास सांगायी. रोज मला दोन वेत मारीत. पण फार दयाळूही
 होते. गांवातल्या लोकांची आंत येण्याची हिमत नव्हती. त्यांनी बाहेर उभे
 राहिले व चावडीत बसिले. एक दिवस एक शिपाई आला. त्याला बंदुका

होतो ती काढायलास सांगितली. व वार उडविण्यास हुकूम केला. एक माणूस मेला. गांवचे लोकांनी विचारलें सरकारचा हुकूम आहे का ? मी म्हडलें होय, लोक गप्प बसले. मी वारा वर्षे सेवा केली. मग मालक गेले व मीही गेलों. ते असतील.

(६)

दोन गाई कापल्या. चार डेगी चढविल्या. बवरजी म्हणाला ' दोन गाईची सागुती पुरावयाची नाही ' मालक म्हणाले ' तितकीच घाला. जास्ती नको ' मग मालकाने त्या डेगीवर झोऱ्या घातले. तों आतल्या तांदळाचे धवळे फटक रुपये झाले. दोन चार ब्राह्मणाच्या बायका होत्या. त्या आमच्या येथे जेवल्या व रात्र राहिल्या. दुसरे दिवशीं प्रत्येकीला दोन दोनशें रुपये, लुगडे व खण अशीं दिली. काहीं मुसलमानणीं आल्या होत्या. त्या मस्तीने निघून गेल्या. त्या मेल्या.

(७)

आम्ही पीरवाडीहून रोशनगांवास गेलों. मी लहान होतो. तेथें भाकरी पाठीशीं बांधल्या व कोरड्यास एका कोऱ्या मडक्यांत भरून दिलें, तें मी डोक्यावर घेतलें. आळस आला होता पण तस्तान्व गेलों. मांगडाडीजवळ कुत्रां भुंकावयास लागलीं. देवानें मला काठी दिली. तिच्या धाकानें कुत्रां दूर झालीं. मग मी पीरवाडीस गेलों. तेथें म्हातारा, म्हातारी व त्यांची पोरें होती.

(८)

“ काका तार कुठली आहे ! ”

“ बाबा, आपल्यात ठाऊक. मला काय ठाऊक. ”

“ बाब पाचरीची आहे. तेथून गेलूद. नाणूर, व जालनापर्यंत. ”

मी एकदां गेलों होतो. मला एकदाच ती बाब सांगवली. असा असा दिवस व्यगरे होत.

दिवसा रोसा गंधर्वातून झालाच असाही गंधर्वातून होतो. मला मला पाकळ्यां वाटत जावे.

(९)

(पुजेच्या वेळेस)

कोठही गेले तर देवांत असेल तेंच मिळेल. पठनाला कोठेही गेले तरी तीनच पाने. एकदा दोनशें माणसे जमली होती. मीही होता. मला विचारले या पळ्ळाळ पाने किती? नी म्हटले 'तीन.' ते म्हणाले अकरा पाने. मी म्हटले 'असतील.' अट्टामिया आले. त्यांनी सांगितले 'तीनच पाने. ज्याला अकरा पाने असतात त्याच्या कपाळी 'अकराव' (म्ह० विच्) असतो.'

त्या विचवाच्या संगळ्या वेदना अंगांत शिरल्या आहेत. येथून चार दिवस गेले. म्हणजे तो विचू पटकन् बाहेर पडून जाईल.

(१०)

(संन्याकाळी)

एक माळीण होती. ती शिंदीखान्यावर वसत असे. तेथे दोनशें रोहिले शिंदी प्यायला येत. मग माझ्या बापांने तिच्याशी मोहोतर लावले. तिला पूर्वी नवरा होता व मुलगा होता. पण दोवेहि मेले होते. माझ्या बापासून तिला दोन मुल्ये झाले. दोवेहि मेले. पुन्हां शिंदीखान्यावर जाऊन बसली. माझ्या बापाला खबर लागली त्याने तिला बोलावले. ती येईना. मग तिने दुसरा नवरा केला. त्याच्यापासून मुलगा झाला. पुढे तोही मेला. तिने आणखी चार पांच नवरे केले. पुढे तिच्या पायांत किडे पडले आणि तिला वेशीत आणून टाकले. माझी आईच ती (बापाची बायको ती आईच ना) मी तिचा कंटाळ नाही केला. तिची सेवा करावी. तिच्या पायांतले किडे मी काढले. मग औषध लावले. तिचे पाय बरे झाले. पुढे काही दिवसांनी ती मेळी.

(११)

एक माळी की कोण होता. तो बेरून घरांत शिरला. वर थोडे पोकळ होते. शिरून बदरेचे बदरे रुपये नेले. ते गाडीत घालून नेले. मग चोरोची बोंब झाली. सहजाने शिपायांत खून दम दिला व मारही दिला. चोराने कान्या

नदीकाठी खडा खणून त्यांत ठेविल्या. दुसऱ्या गुरुवारी पुन्हां आला व
 वदऱ्या काढून नेऊन आपला सगा एक न्हावी होता त्याचे येथे ठेवल्या. पुढे
 तो धरला गेला. त्याला शिपायने खूब मारलें व त्या मारानेच तो मेलला. त्याला
 नेऊन जाऊलें. शिपाई न्हाऱ्याचे येथून वदऱ्या नेऊन जाऊं लागला.
 साहेबानें मना कोलें. साहेब म्हणाला 'सगळे पैसे तुझ्या कडून भरून घेऊं' व
 साहेबानें घेतलेही. तो शिपाई पैसेवाला होता. पुढें तो न्हावीही मेलला व
 त्याचे दोन लेकही मेले.

(१२)

चार हजार माणसें होती. मुंगी सारखीं भरलीं होती. हगवण लागली.
 तीं माणसें घाबरली व म्हणाली 'आम्ही भरतो' मी म्हणालों 'मी तुम्हाला
 मरूं देणार नाही. मी मरेन पण तुम्हांस मरूं देणार नाही'

(१३)

'काय चाललें होतें,' असें विचारलें. तेव्हां 'आदल्या दिवशांच्या गोष्टी-
 विषयी बोलत होतो' असे म्हणालों. 'समजत नाही' असेही म्हणालों. तेव्हां
 म्हणाले " भल्याभल्याची बुद्धि चालत नाही, मग आपली गोष्ट कुणीकडे !
 ऐकामें आणि स्वस्थ बसावें. ज्याच्यावर ईश्वर पडतो तो बोलत नाही
 उततो तो फार बोलतो. उतल तो पडेल.

(१४)

आज सकाळीं उडीत गेलों. तेव्हां जंगल सगळे बोटू लागले.
 म्हटलें 'काय आहे ?' ते म्हणाले तूं आज येण्याच उशीर वेलीस म्हणून
 आम्ही घाबरलों कीं वात्राळ आज करे आहे कीं नाही. आजणी ते
 तीन जंगले शब्द बोलण्यावर, जागतें आहे. उडीस लेला तर पुष्कळ लोक
 वरपार कोठे आहे ?

(१५)

आज सकाळीं उडीत गेलों. तेव्हां जंगल सगळे बोटू लागले.
 म्हटलें 'काय आहे ?' ते म्हणाले तूं आज येण्याच उशीर वेलीस म्हणून
 आम्ही घाबरलों कीं वात्राळ आज करे आहे कीं नाही. आजणी ते
 तीन जंगले शब्द बोलण्यावर, जागतें आहे. उडीस लेला तर पुष्कळ लोक
 वरपार कोठे आहे ?

(१५)

एकदा दोनवे माणसे आली. मी त्याचे बरोबर गेलो नाही. दुसऱ्यादा आले तेव्हा त्याचे बरोबर गेलो तो पुणतऱ्याजवळ गेलो. तेथे माझा जीव गेल. तिसऱ्यादा आले तेव्हा-ठाण्यास गेलो आणि तेथे जीव गेला. चवथ्यादा आलो तो फार तसदी झाली व दर्द झाल.

आपण समळीकडे भरलो आहो.

(१७)

एक म्हातारा बाबा होता. तो एका बागेत राहत होता. मी त्याला म्हणावे वर निजावयास चल पण त्याने येऊ नये. एके दिवशी एक मांग आला व त्याचे बरोबर एक बाई आली. ती दोघेही तेथे मुक्कामास राहिली. रात्री त्या मांगाने त्या बाबास ठार मारले पुढे त्याची चवकशी झाली. त्या वेळी तो मांग म्हणाला मी या बागेतली कांही फळे घेतली ती त्या म्हातार्याने मजजवळून हिमकून घेतली. त्याचा दाव मी धरिला व त्याला मारिले.

माझा मालक चांगला. मला हवेलीत तिसऱ्या तालावर नेऊन निजवीत असे.

(१८)

एक माणूस कडेगांवातून येत होता. एक पाऊळी वाट होती. त्याच्याजवळ एका कोऱ्या कपड्यात कांही बांधलेले होते. एक पाटकुळी होती. तो वेशीतून आला. कांही दूर गेला तो चार पांच माणसे आली व त्याला विचारले "कोठे जातोस". तो म्हणाल "शिरपुरास जातो." ते त्याला माहं लागले व म्हणाले "तू त्या बाबाचा माल चोरून आणलास." त्याला एक एक रद्दा लगावीत व म्हणत "शिरपुरास जातोस काय?" मी सर्व पहात होतो. मला भय वाटत होते. मी लहान होतो. जवळ गेलो नाही. तो माणूस त्या माराने मेल. मग मी कडेगांवात जाऊन बोंब ठोकली. मग गावातून कांही महार आले व त्या प्रेताला नेऊन त्याला मूठ-माती दिली. त्याला मुसलमानाचे शिरपुर असे सहज भेटते का! मग त्याला

अहोमिया पांवले. मला गांवांतला मुष्टा म्हणूं लागले "जेऊन जा." मी म्हटलें जेवायला दुपार होईल. कांहीं खायाला असल्यांत घा. मग त्याच्या बायकोने वाळलेल्या भाकरी तीन चतकोर दिल्या. मारणाऱ्यांनी त्याची पोटाकुळी तितकान घेतली.

मी आठ दिवस उपाशी होतो. मी कोणाजवळ मागत नसे. पहिल्या पहिल्यांदा सवाल घालीत असे पण पुढे सवाल कालावयाचे सोडून दिले. एका शेतात गेलों. तेथे विबे लागले होते. त्याची फुळे घेतली. खाह्णी व पाण्णे प्यालों. पोटांत आंग पडली. मग एक शेतकरी आला. त्याने भाकर आणली. मी चतकोर खाह्णी. मग मला बरे वाटलें.

(१९)

गणपती आवाचा त्राप वारला त्याचे तरण रचलें व त्याला जाळलें. कावची ताडकन फुटली. हाडेंही फटकरून फुटली. मग संगळीं हाडें गोळा कोली.

माझा एक एक पाय मणामणाचा झाला. वस्तीत जावे तर चालूं जाऊं नये. थकून जावे लेंडीला जावे तरी रस्त्यांत वसावे. मशीदीत कांहीं बरे वाटावे. लेंडीतही बरे वाटावे.

(२०)

रात्री चावडीत झोपेमध्ये एक माणूस कणामें जेऊन आला. मी म्हटलें ही पोचट आहेत. मला नको. मग त्याने मला उचडून दाखविली तो त्यात दाणे पुष्कळ भरलेले होते. मग मी ती विकडी. आप्याला चार चार विकली. इतके झाले आणि मी जागा लागलों. असे कसेरें बुवा स्वप्ना !

(२१)

भागोजीने विचारले "बाबा भितोर आपण का ?" मला मणाले "नको बुवा आपल्याला." मग एक मुलकान म्हणाला "बाबांता रात कोट अशेत ! जामतीळ कोटाने ?" बाबा म्हणाले "जुज रोज अशाने ए रोज मणाने विजेची मानी जेव्ही आणि इतकाने जगाड झाले. मग मणाले "हजार बंधने जाते. नारायणकाने अशाने मणाले."

(२२)

कार भात होते. रक्षा सात कामानीच्या मकानात होते. आपैकी एक लोटा हो म्हणाला. मी नेले म्हणजे मला या कनानीचे धात पुरा.

(२३)

रात्री चाकडीत मला स्वप्न पडले. त्यांत मला दुखणे वनें आले दो पाणी प्याले तर ती वर्याजवळच्या हाडातून जाऊन त्याच्या खालच्या हाडांतून बाहेर पडावे. तसें कलेच्या जवळच्या भोकातून निघावा.

रात्री आणखी एक स्वप्न पडले.

(२४)

मातीत माती मिळेल आणि पंखेरू उडून जाईल.

(२५)

कधी कधी माती वर येते आणि त्यापासून राग येतो.

(२६)

नेक न्हावयास पुष्कळ घडावे लागते.

(२७)

एक म्हातारा होता. त्याला एक ठेक व दोन सुना होत्या. म्हातारा चांगला होता पण दुपारच्या वेळेला त्याला फक्त भाकरीचा तुकडा टाकीत आणि तोही जोराने त्याच्यापुढे आदळीत. मी एक दिवस त्याच्या येथे गेलो. तो मला म्हणाला मला आपल्या मुखाला घेऊन चला. तो चांगला पैसेकरी होता. पांचपन्नास हजारांचा मालक होता. त्याला मुळगा शेतावर पाठवित असे. तो बेल घेऊन नांगरावयास गेला. मी ते बेल सोडले, नांगर कशाकन्ना घेऊन ठाकला आणि बेल एका तक्कडीला जोडून म्हातारा पुढे व मी नांगर असे आम्ही गेलो. म्हातार्याचे तेथे चांगले झाले. त्याच्याजवळ दहावोस आणसें नेहमी वसत असत. अशा रीतीने मी त्याची आवाळ काढली.

(२८)

मी मम कामे कोली. सणगे पुष्कळ चिगळी. सुताडे, पागोटी, विता-
सतराच्या वगैरे वगैरे, न्हाव्याचेही काम केले, मोट हाकली, दागवानचे

काम केलें. पण त्या वेळेला असा दरद नव्हता. एकदां राजाचे येथें गेलें. तेथे दोघे म्हातारे बसले होते. मी त्यांना म्हटलें मी मतमस कामें केलीं पण माझे पोट भरत नाही. राजाजी म्हणाले तूं मरशील व आमच्यांत येशील तेव्हां पोट भरेल.

(२९)

एका शाहा मुशाफर शाहा नांवाचा गृहस्थ येथें राहत असे. होळी-जवळ एक कोणी करून राहत असे. येथून नांदुर्किपर्यंत त्याचीच जागा होती. एकजात जोषव्याची शेतें तेथपर्यंत त्याचीच होती. एक दिवस मी आलों व त्याला विचारलें येथें कोण राहतो. तो म्हणाला मी राहतों. जवळपास दुसरे कोणी नव्हतें. मग मला राहा म्हणाला. मी राहिलों आणि त्याला भाकरी करून घालीत असे. कांहीं दिवस राहिलों मग त्याला सांगितलें तुझे मुलगे नांदुर्कोला आहेत त्यांना बोलाव. पुढें तो म्हातारा येथेंच मशिदीत मेला. धुणीच्या खणांत मेला.

(३०)

पूर्वी मी आंबे फार घेत असे. आमच्या येथें वगोण्याचे वगोणे रस व्हावा. त्यांत साखर, गूळ, ब्रेदाणा वगैरे घालावे. दुपहीं घालावे व मग तो रस लोकांना वाटवा. वाण्याला तांब्याभर द्यावा, तेत्याला तांब्याभर द्यावा, लोकांना द्यावा. थोडा खाल्हा की दिवसभर भाकर खाण्याची जरूर नसे. एकदां आम्ही पुष्कळ भांडी भरून रस तयार केला व जरा बाहेर गेलें. इतक्यांत कोणी तरी येऊन त्यांत गू काढविला व तो सगळ्या रस मग आम्ही कोवून दिले. तेव्हांपासून रस करावयाचे सोडून दिले.

तेकीला फल भारी है.

बरीला फल भारी है.

(३१)

आपलाच दुधाचा रस घेतला तो बरीच होता. जेव्हा त्याला असा मूळबेमान मंडोळीत कोवून द्या. मी दुधाचा रस घेतला तो बरीच होता. जेव्हा त्याला असा मूळबेमान मंडोळीत कोवून द्या.

मित्री येथील

श्री. सहक

साईनाथ त्रगुणोपासना

हे पुस्तक मूळ क्र. १००० आ. ११ भाष्य वाणी क्र. १२२२

संपादक व संकलक : श्री. साईनाथ त्रगुणोपासना संस्थेचे अध्यक्ष

सापत्त्यात आणणे आहे

यासंदर्भे साईनाथ त्रगुणोपासना संस्थेच्या प्रकाशनातून प्रसिद्ध झालेले पुस्तके
भाष्य वाणी, वे. मजकूर, स्वभाववाचोपा, सतरा वाणी भाष्य वाणी
मथार डेल्ले, पद्य, परंपरा, सातवपूजा, उपासना व सत्संगता पुस्तकांचे
संपादन करणे, प्रसिद्ध करणे व या पुस्तकांचे विक्री करणे

श्री. साईनाथ त्रगुणोपासना

जिल्हा, मिर्जापुरा, जिल्हा, श्री. साईनाथ त्रगुणोपासना

सा. ११, १११ श्री. साईनाथ त्रगुणोपासना

११, १११, १११, १११

जिल्हा, मिर्जापुरा, जिल्हा, श्री. साईनाथ त्रगुणोपासना

जिल्हा, मिर्जापुरा, जिल्हा, श्री. साईनाथ त्रगुणोपासना

जिल्हा, मिर्जापुरा, जिल्हा, श्री. साईनाथ त्रगुणोपासना

जिल्हा, मिर्जापुरा, जिल्हा, श्री. साईनाथ त्रगुणोपासना

जिल्हा, मिर्जापुरा, जिल्हा, श्री. साईनाथ त्रगुणोपासना

श्री साईनाथ भजनमाला

या मासत भावचक्राचाही एकही भातनोपयोगी आड्याय दिवा
या मासत भावचक्राचाही एकही भातनोपयोगी आड्याय दिवा
या मासत भावचक्राचाही एकही भातनोपयोगी आड्याय दिवा

वर्षातच सहा पुस्तके निघतील. पुस्तकाचा आकार १०० अदनत्री,
१०० अ. १०० प्र. पु. कि. २ आजे.

एक हाका प्रवेश को भरणारास यात्रणवट किंमतीत पुस्तक मिळेल.
एकदम सहा पुस्तकांची कि. प्र. फीस २०० रु.

म. अ. सराफ, नांदेद.

श्री साईनाथ भजनमाला

सुभाखन वाडविलेन्नी आवृत्ति.

या लेख करे रा. रफनाथराव तंडुलकर यांच्या निघमानंतर भाता
माळेची पुनरावृत्ती सापविणे नाते साईनाथांची माला सापविणाची
तरा सापविणे नाते साईनाथांच्या साहित्याचा भात.

सावित्रीबाई तंडुलकर

माला मिळण्याचा पना:-

श्रीमति सावित्रीबाई तंडुलकर,

इगान्याची नाद, नांदेद.

बो. बो. ती. आय. रत्न.